

Vi söker ormbunkar i Trollkyrkan

I Sool-Öen 1975 har Carl Gustav Färje berättat om de c:a fjorton arter ormbunkar, som lär ska finnas i Solleröns flora. I slutet av juli sommaren 1977 gjordes en utfärd till Trollkyrkan och Säxberget för att försöka hitta alla arterna. Exkursionen leddes av sakkunnige A. Granerot från Mora. Vi lyckades finna tretton arter; den fjortonde, den 2—3 tum höga *Gaffelbräken* (= Hällespring) finns i Gesundabergets stup. Dessutom hittade vi mycket annat av intresse.

Vädret var vackert, och de som tagit med sig regnplagg fick inget bruk för dem. Vi samlades i Gesunda för färd västerut med bilar efter skogsvägen mot Selen. Vi stannade vid Ekorrån för att söka efter den sällsynta *Kambräken*. C. G. Färje hade 1975 hittat en lokal där med inte mindre än 17 små plantor. Vi blev inte heller lottlösa, vi hittade fyra eller fem fina exemplar. Där växer också fyra vanligare arter av ormbunkar, nämligen *Ekbräken*, *Hultbräken*, *Örnbräken* och *Majbräken*.

Vi fortsatte sen och passerade skogsflygfältet. Vägen fortsatte rakt fram, och när vi hade ett par hundra meter till Trollkyrkan, ställde vi kvar bilarna vid vägen och fortsatte till fots upp över ett tidigare avverkat område, där skogen åter börjat komma. Men riset beredde oss inga svårigheter, däremot var terrängen stenbunden och oländig. Under vandringen uppför hittade vi några verkligt fina exemplar av *Tibast* i en liten källbäck, som rinner från det ställe vi skulle besöka. *Tibastens* bär är mycket giftiga, och den användes förr i folkmedicinen, bl. a. för att bota trolldom.

Vid ingången till ”kyrkan” möttes vi av *Nattviol* — den ljusgula, väldoftande orkidéen — och *Vitpyrola* jämte några vanligt förekommande ormbunkar. *Skogsbräken* och *Lundbräken* hittades i botten. De är svåra att skilja från varandra, men den förra har blad som övervintrar, den senare icke. Där nere bland stenarna kunde vi också finna några få exemplar av *Lopplummer*, en mindre vanlig art av vad som på Soll kallas för ”flusmjöls-strätter”. Uppe bland klyftorna hittade vi de mera ovanliga *Hällebräken*, *Svartbräken* och *Stenbräken*. *Träjon* fanns där också, och *Stensöta* växte rikligt längst inne i klyftan. Vid en liten bäck i närheten finns ett tiotal synnerligen fina exemplar av *Strutbräken*. Och gömd under alla ormbunkarna växte *Dvärghäxört*, en liten växt, som bara är 5—6 cm hög.

Ögonpyrola

Kambräken

Skogslind

Vi gick sen i sluttningen av Sägberget mot en rasbrant längre söderut. Efter vägen dit gjordes flera fynd av mindre vanliga växter. Nattviol och *Spindelblomster* växte där, och längre bort i sluttningen *Bergdunört*, *Skogssallat* och *Trolldruva*. På fuktiga ställen växte *Ögonpyrola* sparsamt, nästan gömd i mossan. Framme vid branten växte *Liljekonvaljer*, nu tyvärr överblommade. *Getrams*, *Stinknäva* och *Sötvedel* fanns i några exemplar av varje art. Vårt kanske finaste fynd var *Skogslind*, ett sällsynt träd som kan bli 10—15 m högt. Det växte här nedliggande och var 2—3 m.

Vi börjar gå ner mot vägen och finner en lokal med *Tolta*. Det är egentligen en fjällväxt, som i goda höglänta och fuktiga lägen kan blomma med massor av små blå prästkragsliknande blommor. Där finns också *Jungfru Marie nycklar* och tre pyrola-arter, *Vit-*, *Klot-* och *Björkpyrola*, alldeles bredvid varann. På en liten myr efter nervägen fann vi *Hjortron*, och på en liten kulle upptäcktes blad av *Mosippa*. Den finns nämnd i Sollerö-floran, och nu kan vi återvända till våren och se den blomma.

Vi är så framme vid bilarna efter en lång och innehållsrik vandring. Synd bara att av de c:a tjugo deltagarna endast tre från Sollerön hade tagit tillfället i akt att få komma med och upptäcka så mycket vackert och intressant i Sold-skogens växtvärld.

Ullas Arne Andersson